

การจดทะเบียนเพื่อแก้ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ ของจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาปัญหาคนเร่ร่อน

อนันต์ ดิสระ¹

การศึกษาเรื่อง “การจดทะเบียนเพื่อแก้ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ ของจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาปัญหาคนเร่ร่อน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินงานและผลการดำเนินการจดทะเบียน ประชาชนผู้ประสบปัญหาสังคมและความยากจน ลักษณะการดำเนินงานการจดทะเบียนเพื่อแก้ปัญหาสังคมและความยากจนแบบบูรณาการ มีการวางแผนงาน การเตรียมความพร้อม และตรวจสอบข้อมูล โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้เกิดความโปร่งใสเป็นธรรม จากข้อมูลของจังหวัดซึ่งประกอบด้วย 16 อำเภอ 122 ตำบล และ 988 หมู่บ้าน พบว่ามีผู้มาจดทะเบียนแก้ปัญหาสังคมและความยากจนทั้งสิ้น 97,494 ราย จากจำนวนประชากร 1,271,067 คิดเป็นร้อยละ 7.6 ของประชากรทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นผู้เร่ร่อน 111 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.11 ของผู้มาจดทะเบียนทั้งหมด ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนของผู้ที่มาจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง ตรัง ยะลา และนราธิวาส ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 10.3, 11.7 และ 12 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามยังมีประชาชนบางส่วนไม่ได้มา

จดทะเบียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากเวลากำหนดค่อนข้างจำกัด หรือเนื่องจากประชาชนไม่มั่นใจว่ารัฐบาลจะช่วยแก้ปัญหาที่เป็นอยู่ได้ นอกจากนี้ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้มาจดทะเบียนมีขอบเขตกว้าง ทำให้ประชาชนไม่มั่นใจว่าตนเองจัดอยู่ในผู้ประสบปัญหาข้อใด รัฐบาลควรให้หน่วยงานที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องนี้โดยตรง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติเพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในกรณีศึกษาปัญหาคนเร่ร่อนผู้ศึกษาได้ลงเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อทำการสัมภาษณ์ประชาชนที่ผ่านการจดทะเบียน ข้อมูลที่ได้มีประเด็นที่น่าสนใจสรุปและอภิปรายได้ดังนี้

จากกลุ่มตัวอย่างผู้เร่ร่อนที่ทำการศึกษาพบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 68 เพศหญิงจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 32 อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 อยู่ในสถานภาพสมรสมากที่สุด จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 68 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-5 คน จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 80 มีอาชีพ

¹ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12

รับจ้าง จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 72 โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2,000-4,000 บาท จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 56 และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 60

จากการสัมภาษณ์อย่างผู้มาจดทะเบียนแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการประเภทคนเร่ร่อน จะเห็นได้ว่าผู้ที่มาจดทะเบียนคิดเป็นร้อยละ 64 เป็นผู้ที่มาจากภูมิลำเนาอื่น คนเร่ร่อนเหล่านี้มีความสามารถ/ความถนัด เช่น การขับรถยนต์ การก่อสร้าง การประมง การเกษตร แต่ไม่สามารถจะประกอบอาชีพที่ตนเองมีความถนัดได้ เนื่องจากไม่มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ อีกทั้งผู้มาจดทะเบียนไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานใด จึงเป็นโอกาสให้รัฐบาลช่วยเหลือคนเหล่านี้ได้ในด้านเงินทุนประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

- รัฐบาลน่าจะมึนโยบายในการจดทะเบียนเพิ่มเติม เพราะประชาชนบางกลุ่มยังไม่มีโอกาสมาจดทะเบียน
- ให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง

- รัฐบาลควรมีแผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ประชาชนมีความศรัทธาต่อนโยบายของรัฐบาล
  - ควรให้หน่วยงานที่มีความรู้และความชำนาญร่วมกำหนดคุณสมบัติของผู้จดทะเบียนให้มีความชัดเจนและรัดกุม
  - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจดทะเบียนควรมีการประสานงาน และร่วมมือที่ดีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านข้อมูลร่วมกัน
- ข้อมูลผลการจดทะเบียนผู้เร่ร่อนในจังหวัดสงขลาที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ได้นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้แก่ เป็นแนวทางดำเนินการช่วยเหลือผู้เร่ร่อนนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนวิเคราะห์ เพื่อไปสู่การแก้ปัญหาด้านสวัสดิการสังคมของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนให้เกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามนโยบายของรัฐบาล

